

Elías - Qanchis Yupay

Ñawpaqpas Qhipapas

Jeff Pippenger

2023-10-07

1863 watata riqsisqa qhipa pruebapa punto nisqatan reqsichkayku, 1844 watapi hatun llakikuywan qallarisqa pruebakunaq huk sutinchasqa qatiyninpi. Ñawpaq lógica yuyayniykuqa kaymi: Millerita kuyuy tukukapun 1863 watallapi, Estados Unidos suyup gobiernónwan kamachikuymán hina Séptimo Día Adventista iglesiaq legalmente qillqasqa kasqanrayku. Proféticamente 1798 watapi qallarisqa kuyuyqa, 1863 watapi tukukapun.

Yuyaychasqa qelqakuna willakunku Apocalipsis chunka pusaqniyoq qhapaq angil uraykamusqan septiembre 11, 2001 p'unchaypi, chay ruwayqa ñawpaqmantapacha rikuchisqa karqan Milleritakuna kuyuypi, hayk'aqti Apocalipsis chunkaq angil uraykamurqan. Milleritakunaq kuyuyuninku qallarikurqan pacha tukuypi 1798 watapi, hayk'aqti Daniel qelqap pusaqniyoq, isqonniyoq t'aqakunaq Ulai mayu rikuy unquchasqamanta kicharisqa karqan. Pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaq kuyuyunin qallarikurqan pacha tukuypi 1989 watapi, hayk'aqti Daniel qelqap qhipa kimsa t'aqakunaq Hiddekel mayu rikuy unquchasqamanta kicharisqa karqan.

Ishkay pacha tukukuykunapa tiemponmi ñawpaq aklakusqa llaqtata, sapaq historiankunapi kuyuypi kaqkunamanta, aswan-aswanta rakiyta qallarin. Sapaq historiapa hatun kamachikuynin llapan runakunapa ñawpaqninpi takyachisqa kaptinmi, sapaq historiapa angelnin uraykamun. Willakuy, kuyuy, chaymanta willakuqpas, sapaq historiapi, ñawpaq aklakusqa llaqtapa huchanta rikuchinapaqmi Señorpa llamk'achisqan yanapakuykuna karqan; imaraykuchus, imaynatachus Cristo kikin llamk'ayninmanta yachachirqan hina, mana hamuspaqa, historiapi ch'iqnikuq Judiokunaqa mana huchayuqchu kanman karqan. Willakuq, willakuy, kuyuywan kуска, taripanakuypa rurana yanapakuykunam karqan, ñawpaq aklakusqa llaqtata sapaq historiankunapi aswan-aswan achikyayta rechazakusqanrayku mañakusqa kasqankuta rikuchinapaq; hinallataq, angel uraykamuptinmi, ñawpaq tratopa llaqtapa taripanakuy ruwasqa kashasqanta señalachirqan. Taripanakuypa ruranaqa reqsichisqa kachkan, maypachachus chay historiata rikuchiq profetakuna Señor paykunaman qoyasqan willakuyta mikhunku chaypi. Willakuyta mikhuspaña, chay willakuyta apanku ñawpaq aklakusqa llaqtaman, mayqenkunachus sinqa rumiyasqa, hatariq llaqta hina rikuchisqa kanku, mana uyariyta munaspa, mana kutirikuyta munaspa. Angel uraykamuptinña, willakuyta mikhusqankumanta qhipaman, chay hatariq llaqtapa taripakuynin qallarin.

Ñuqayku kay juzgamientopa ruwasqan ñan ñawpaq Israelmanta, Números qillqapi rikuchisqa hina, Millerita kuyuriyninpa historiantaqman churaniku, chaymanta tukuyinpi kay pruebaya rurayninta pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa kuyuriyninmanpas churanikusunchis. “Chunka” yupaypa simbolismonqa mayqin pasajepi churasqa kasqan contextonman hina sut'ichasqa kanan.

Chunka huk pruebakunapa qatiyninqa qallarin llakikuymanta, yaqa Puka Qochapi ñawpa Israelpaq, utaq 1844 watapi octubre killapa 22 p'unchawninpi Milleritakunapaq. Panikuna White nisqaqa reqsichin chay pacha kicharisqa “marka-hina chiqaqkunata”, qallarispa imatachus payqa suticharqan “pacha pasasqanta” nispá. Hebreokunapa llakikuyninqa karqan Faraonpa ejercitunpa amenazaynin. Hebreokunapa Diosta atiyninpi mana ñiyninqa rikurirqan enemigo ejercitunkumanta manchakusqankuman kutichisqankupi, hinallataq chunka kaq, tukuyqa qhipa pruebapipas. Jesusqa qallariymanta tukukuqta rikuchin, chayrayku Iyasqa Hallp'api hatun runakunamanta manchakuy, mayqintachus chunka espiyakuna reqsichirqanku, chay kkillan manchakuy karqan, mayqinchus Puka Qochapi llakikuyninkutapas paqarichirqan. Millerite kuyupaq chunka kaq, qhipa pruebanqa huk pacha profecía kanqa, imaynatachus 1844 watapi octubre killapa 22 p'unchawninqa karqan.

Millerita historiapa ñawpaqman wiñachisqa pruebakunapi hatun llakikuyqa qallarisqa huk historiata, chay historiataqa unanchasqa karqa unay Israel runakunapa Egiptomanta qispichisqa kayninkuwan sut'ita. Puka Lamar qallarimuspa, karqa chunka pruebakunapa qatiqnin, hinaspa qhipa pruebanqa ñawpaq pruebatapuni rikuchinqa. “Pacha pasasqan” hatun llakikuypi paqarirqa huk pacha willakuyqa mana allin entiendesqanmanta. Israel espiritualpaq pruebakunapa tukukuyninqa kaqla kachkanman ñawpaq kaqwan. 1863 watapi, Israel literalpa umalliqninkuna akllasqaku kutiyta biblia-yachachiy ñanman, chay ñanqa paykuna chayraqmi sut'icharqaku Romaq ususinkuna kasqanta, hinaspa rechazárqaku, utaq niwaq chayqa mana allinta entienderqaku, Bibliapi aswan unay pacha willakuyta. Chunka pruebakunapa tukukuyninqa, literal Israelpipas espiritual Israelpipas, qallarikuyninwanmi rikuchisqa karqa. Hinaspa tukukuypi, iskaynin ejemplokunapipas, hatarikuqkuna rikuchirqaku munayninkuta kutiyta maymanchus chayraq qispichisqa karqaku chayman.

Levítico iskay chunka soqtayuqpi qanchis kuti nisqata mana chaskispan, Laodicea Adventismomanta runakuna huk mana ñawpaqmantaraq yuyasqa profétik sasachakuyta ruwarqanku. Kunan p'unchaykama manaraq atirqankuchu chay sasachakuyta allinchayta, ichaqa chayta ruwanankupaq imaymana llulla willakuykunata mikhuna hina qawarichispa apamunku. Chay sasachakuyqa chay versículopi kashan, mayqintachus Hermana White Adventismopaq hatun sayaqninwan chawpi sayaqninwan hina sut'inchán.

Tukuy qillqakunaq chawpinpi, Advento ñiypa cimientonpas, chawpi sayarichiq pilarninpas aswan aswan karqan kay rimaymi: “Iskay waranqa kinsa pachak p'unchaykama; chaymantaq santuarioqa llimphuchisqa kanqa.” [Daniel 8:14.] El Gran Conflicto, 409.

Adventismoqa achkata ninmi chunka tawaq versículomanta, ichaqa manam hayk'aqpas rimanchu chay versículomanta rurasqa ñawpaq kaq qhawariymanta. Chay qhawariyqa kaymi: chunka tawaq versículoqa huk “kutichiy” kasqan. Huk kutichiyqa manam ima niyniyuqchu, mana churaqnin tapuyta ima kasqanwan kуска kaptinqa. Chunka kimsayoq versiculotaqa manam yuyayman hina, simi kamachiymán hina, nitaq allin yuyayman hina ch'iqiyta atinchu chunka tawaq versículomanta, imaraykuchus chunka kimsayoq versículoqa tapuymi, chunka tawaq versículoñataq kutichiymi.

Tapukuy, allinta churasqa hinaspa chaninnaq sut'inchasqa kaptin, chunka tawañiqi versiculoman Adventismo yachachisqanmantapas ancha hukniraypaq yuyayta paqarichin. Kayqa mana ninchu chunka tawañiqi versículo mana “Adventista ñiypa simin hinaspa chawpi sayaynin” kasqanta, imaraykuchus chayqa chay hina kashan. Aswanqa ninmi, Adventismo 1863 watapi qanchis kuti nisqata pantaspas hinaspa saqispa, mana atirqanchu chunka tawañiqi versículo cheqaqtapuni imata niqta hunt'asqata sut'inchayta. Qelqasqa Sagradaspi, kuskan cheqa mana cheqachu. Allinta entiendesqa kaptin, chunka kimsayoc versiculopa tapukuyninmi mañan uyarinanchikta chay profecíaman, mayqinchus reqsichin santuario pichasqa kananpaq, mayqinchus sarusqa karqa, hinaspatay mayqinchus reqsichin ejército sarusqa kayninpaq profecíamanpas. Iskay waranqa kinsa pachak watayoc profecíaqa ‘santuariomanta’ rimarin, iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka watayoc profecíaqa ‘ejércitomanta’ rimarin.

Ishkay versokunapa tinkisqanta allinta rimayqa unay yachayta munan, chaytaqa kay qillqasukunapi kunanqa mana ruwasachchu. Kay nisqakunapa watakunapi kutin-kutin rimarisqa kashanku, hinaspa tarikusqa kanman Habakkukpa Tablankuna nisqa qatiqui. Kunanpas Elíasqa unanchayninmanta rimashaniraqmi, chay cheqaqkunapa ñawpaqta tukuchiyta munani.

William Millerqa Adventismopa qallariyninpi Eliaspas karqan, ñawpaq tarisqannataq Levítico iskay chunka suqtayocpi qanchis kuti karqan; chayrayku, 1863 watapi chay cheqaq kayta qhespichisqankuqa Elíasqa willakuyninta qhespichiy karqan. Kay pachapiqa Alphawan Omegawanpa chay unanchayninmanta rimashani, mayqanmi tukukuyninta qallariyninwan rikuchin. Ñawpaq Israel ñawpaq llaqtapa qhipa pruebanninga ñawpaq pruebanpi rikuchisqa karqan. Iskay pruebaqa huk yuyayllata rikuchinku: mana judío nacionkuna Diosmanta aswan kallpasapa kasqanta manchakuyta. Chunka kaq pruebaqa kamachikuyninpi kikillan kaptinpas, ñawpaq pruebamanta aswan hatun hatarikuq mana kasukuy karqan; imaraykuchus Diospa atipayninpa historianninqa ñawpaq pruebanpi chay hatarikuqkunapi thak saksay sunquchasqa confianza paqarichinan karqan. Paykunapa Diosta qhespichisqankuta rikuchirqanku, paypa kallpanmanta aswan achka pruebakuna kaptinpas, Puka Qochapi kasqanmantapas aswan achka. 1863 watakama Millerita Adventismoqa hatun llakikuy Diospa atiyniyoq ruraynin kasqantaña sut'inchasqa karqan, ichaqa chaymantaña kamachiqta akllayta, Egiptoman kutiyta, hinaspa Danielpa “juramento” nisqan Moisespa willakuyninta qhespichiyta akllarqanku, mayqanmi Eliaswan rikuchisqa karqan.

Qanchis p'unchawkunap tiempo profecía hina valenqanmanta pruebakuna churaypaq tiempo hap'iytaqa mana munanichu; aswanqa huk sasan mana kaq lógica nisqawanmi hukniray ñanpi valenqanta rikuchiyta munani. 1798 watapi qallariq kuyuriypaqa, 1863 watapi qhipa pruebaqa Apocalipsis chunka pusaqniyuqpi atiyniyuq angelpa kuyuriyninpaqpas qhipa prueban hinallataqmi kanman. Inspiración nisqaqa ancha sut'itapunim iskaynin kuyuriykunapaq ima qhipa prueba kasqanta.

“Satanásqa... sapa kuti llulla kaqkunata yañapaykuspa qatiqu, cheqaqmanta karunchananpaq. Satanaspas qhipa llullakuyninmi kanqa Diospa Espiritunpa testimoniunta mana imapaqpas tukuchiy. ‘Maypichus mana rikuy kanchu chaypi, runakuna chinkapunku’ (Proverbios 29:18).”
Selected Messages, libro 1, 48.

Manam kaniqchu ima chiqap ñanpas Ellen White-pa qelqasqankunata hap'ispan nispa rimayta: payqa mana hunt'asqatachu Levitico iskay chunka soqtayuq qanchis kuti nisqata qhawarirqanman. Panay White, imaynan ñawpaqta kay qelqasqakunapi reqsichirqanchik hina, hinallataq allinta qelqasqa kashan “Habakkuk’s Tables” sutiuyuq seriepi, sut'inmanta yachachiwanchik Diospa kamachisqanmantam iskay tabla 1843 watapi chaymanta 1850 watapi rurakusqankuta. Payqa sut'inmanta yachachin iskaynin tabla Habacuc iskay kaq capítulo hunt'akuynin kasqanta. Iskaynin tablapi Levitico iskay chunka soqtayuq qanchis kutikuna reqsichisqa kanku sapaqnin gráfico nisqankupa chawpinpi. Iskaynin tablapi qanchis kutikunaq siq'inqa Cristopa chakatanwanmi kashan qanchis kutikunaq profecía siq'inqa chawpinpi.

Habacucpa iskay tablankunata pay allinchasqanwan kуска, achka kutita qillqarqan 1840 watamanta 1844 watakama willasqa kasqan willakuyta ñawpaqman apayta ñak'ariyta kananpaq kasqanta; hinasapas Adventista historiadorkuna llapallan, Milleritakuna imayna willasqankuta mast'arirqanku nisqanta rimarqankuqa, 1843 wata gráfico-ta llamk'achisqankuta reqsichinku. Manan chartakunapi rikuchisqa willakuykunallatachu pay allinchan, nitaq Diospa llaqtanta yuyaychan chay historiapi willasqa kaq kikillan willakuykunata yapamanta qhawarichinankupaq; astawanpas achka pasaje-kunata qun, maypichus chay willakuykuna Diospa puchuq llaqtanpa historianta tukuypi maqasqa kanankuta waqaychan. Chay maqanakuykunamanta waqaychaspanqa, kutin-kutinmi reqsichin chay kikillan chiqaqkunata amachayqa Diospa ricch'ariq qhawaqninakunapa llamk'aynin kasqanta.

Si siq'ikuna pantasqa kashan chayqa, chaykunapi rikch'achisqa willakuykunapas pantasqa kashanku. Sichus 1840 watamanta 1844 watakama Milleritakuna willarasqanku willakuy pantasqa karqa, chayqa Ellen Whitepa kutikacharisqan riqsichiy, Milleritakunapa willakuyninmi cimientokarqa nisqanpas pantasqallataqmi. Sichus chay willakuykuna pantasqa karqanku, chayqa paypa kutikacharisqan kamachikuykuna, chay kikin cheqaqkunata sapa kuti qhawachinallapaq, llulla yachachikuymin. Sichus Milleritakunapa willakuynin mana chay waqaychasqa kananpaq, satanaspa maqanakusqan atacasqankunamanta hark'asqa kananpaq cimientokunata rikuchinchu, chayqa chay yuyaychaykunapas pantasqallataqmi. Tukuy kay asuntokuna, chay historiapa Elías willakuyninwan tinkisqakuna, pantasqami nispa chayananka, sut'ita rikuchinman karqa Ellen Whiteqa llulla profetisa kasqanta.

Kunan pacha Adventismoqa pasña yachachkanraqmi Apocalipsis nisqamanta Seminariokunapiqa, puchuq iglesiaqmi kanman karqa Profeciapa Espiritunta, chayqa Jesuspa testimoniummi; ichaqa mana hayk'aqpas sut'inta ninkuchu iglesiapi qillqakuyma pusayta maskhashankukuq runakunamanqa, paykuna tukuy sonqowanmi Ellen Whitepa chay ñawpaq sayarichiq chiqakunawan historiantawan tinkisqa yupaychayninta, hinallataq amonestacionninkunatapas, tukuyta chinkachispa qichusqankuta. Qayna pasajeqa imataq qampaq nin?

“Manam imatapas manan imatapas manchakuytaqa hamuq p'unchawkunaqpaq, aswanqa manchakusunmanmi Señor noqanchista pusamusqanta qonqaspanchikrayku, hinallataq ñawpaq historiaykupi yachachisqantapas.” Life Sketches, 196.

1863 watapi, Millerita kuyuyqa tukukurqan hinaspa kamachiywan qillqasqa juridico entidad hinam qillqakapurqan, chay gobiernowan, qhipaman papadoman rikch'akuq imachata ruwananpaq, Ellen Whitepa sut'inchasqanman hina, iglesiatawan estadotawan huñuyqa chaymi.

“Kunankama Estados Unidos llaqtapi kunan purichisqa kuyuykunapi iglesiapa institucionninkunaman hinaspa ruwanakunaman estadomanta yanapayninta allinchaspa hap'iyta maskashanku, protestantekunaqa papistakunapa ñanninta qatishanku. Aswanpas, Papadoman punkuta kicharishanku, chaymanta protestante Amerikapi kutin tarinanpaq machu mundupi chinkachisqan kamachikuyninta.” *The Great Controversy*, 573.

Gobiernowan tantasqan huñunakuy kasqanmanta, suyupi wayna runakuna yawar mayuman apasqa kashaqtin, chay “Civil War” nisqa sutiuyq guerra ukhupi, Millerita-kunapa kuyuyñin tukukapun. 1863 watapi, iskayninwanpas—huk qillqasqa artikulowan chaymanta musuq chartwan—Séptimo-día Adventista iglesiapa qullqapi rantisqa runakuna kasqanmanta willakuyta rejatarqan, chayta Danielqa Moisespa juramenton sutichan. 1850 watapiqa, Señorqa llaqtan runakunata kamachirqan Habacucpa iskay kaq tablata ruranankupaq, hinaspa pantayta allinchanankupaq, mayqintachus pay makinta hark'arqan 1843 watayoq tabla patapi. 1850 watapi kamachisqa chartqa tukuy munasqan rurayninta hunt'arqan, imaraykuchus Ellen White nerqan pay rikushasqanta: “Diosqa chart nisqapa rikhuchisqanpi kasharqan,” nispas; chayllataq 1850 watayoq chartqa Habacuc iskay ñiqi kapitulu ukhupi reqsisqa kasqanta sut'icharqan.

1850 watapa qillqasqa taqichiyqa 1843 watapa qillqasqapaq hina kikinmi karqan. Chayqa karqan huk evangelístico yanapakuy, wañuyman chayasqa pachapaq kimsa kaq angelpa willakuyninta rikuchinapaq. 1863 watapiqa, chay willakuyqa saqisqa karqan. Puka Lamar Qochapi qallarisqa pruebaypa ruwanakuywan rikch'akuq chay pruebaypa ruwanakuyqa qallarikurqan tiempo profeciawan, Daniel pusaq qillqapa chunka kimsa kaq versículopi sarusqa kanapaq karqan santuario-ta reqsichispa; hinaspa chay pruebaypa ruwanakuyqa tukukurqan tiempo profeciawan, Daniel pusaq qillqapa chunka kimsa kaq versículopi sarusqa kanapaq karqan ejercito-ta reqsichispa.

Chayqa qhepaman uyariqani huk santo rimashaqta, hinaspa huk santo nisqa chay rimaj cierto santoman: “Mayk'aqkamaqmi kay rikuy sapa p'unchaw sacrificiomanta, ch'usaqyachiq huchallikuymanta, santuario-tawan ejercito-tawan sarusqa kananpaq?” Hinaspa pay niwarqan: “Ishkay waranqa kimsa pachak p'unchawkama; chaymantataq santuario mayllakusqa kanqa.” Daniel 8:13, 14.

Yantay ruranakuy, 1844 watapi octubre killapa 22 punchawpi qallarisqa, Alpha Omegaq sellonta apamun. Chay yantay ruranakuypa qallariyninqa huk pacha willakuy karqa, mayqinchus unquch'akuymán, saruch'akuymán churana santuario-ta rikuchirqan. Chayqa huk willakuy karqa, hunt'asqa kasqanpi hatun k'anchayta paqarichiq. Yantay ruranakuy, 1863 watapi tukukuq, Alpha Omegaq sellonta apamun. Chay yantay ruranakuypa tukukuyninqa huk pacha willakuy karqa, mayqinchus unquch'akuymán, saruch'akuymán churana ejercito-ta rikuchirqan. Chayqa huk willakuy karqa, hunt'asqa kasqanpi hatun k'anchayta paqarichinanpaq wakichisqa. Chayqa huk pacha willakuy karqa, chay historiapa Elíasninqa qhawarichisqan; chay willakuyta qhisnichispa, saquespaq, hatun tutayayta paqarichirqan.

Kaymiqa huchachasqa kaymi: achkiqa kay pachaman hamusqa, runakunaqa achkimanta aswan tutata munakurqanku, ruwasqankukuna mana allin kasqanrayku. Juan 3:19.

Kay qillqaqta tukuyninpaq yuyayniyqa ñamña qillqasqaymi. ¿Dioschu Ellen White nisqanwan 1843 hinallataq 1850 watakunapaq gráficokunata allinchasqa?

“Rikurqaniña, 1843 watapi cuadroqa Señorpa makinwan pusasqa kasqanta, hinaspa mana hukman tikrasqa kananpaq kasqanta; yupaykunaqa Pay munasqan hina kasqankuta; makinpas hawapi karqa, hinaspa huk pantasqata waq yupaykunapi pakarqa, chaymanta pipas mana rikuyta atirqachu, makin hurqusqa kaman.” Early Writings, 74.

“Rikurqani Diosqa wawqi Nichols-pa siq’ita ruraspa llusichisqanpi kasqanta. Rikurqani kay siq’imanta Bibliapi huk profecía kasqanta, hinaspa kay siq’i Diospa llaqtanpaq wakichisqa kaptinqa, hukpaq allin kaptinqa, hukninpaqpas chayhinallataqmi; hinaspa mayqinpas musuq siq’ita aswan hatun tupupi pintasqata munaptinqa, llapankupaqpas chayqa chayllataqmi ancha munasqa.” Manuscript Releases, número 13, 359; 1853.

¿Diosqa, Ellen White nisqawan, 1840manta 1844kama historiapi Milleritakuna willakusqan mensajeta aprobasqachu?

“Diosqa manam musuq willakuyta qusunchikchu. Ñuqanchikqa willakunanchikmi chay willakuyta, mayqinchus 1843 watapi hinaspa 1844 watapi huk iglesiakunamanta llusichirqanchik.” Review and Herald, January 19, 1905.

“Diosqa ñuqanchikta kamachin tiempoñinchikta hinaspa kallpanchikta qunaykupaq runakunaman willakuy llamk’ayman, chay mensajekunata willanaykupaq, mayqenkunachus 1843 hinaspa 1844 watakunapi qharikunata warmikunata kuyuchirqan.” Manuscript Release, Number 760.

“Llapa willakuykuna 1840–1844 watakunamanta qusqa, kunanqa kallpachasqa kananmi, achka runakunaqa ñanninkuta chinkachisqankurayku. Chay willakuykunaqa llapa iglesiakunaman chayanami.

“Cristo nisqa nirqan: ‘Kusisqañam ñawiykichis, rikunkuchisrayku; hinallataq rinriykichis, uyarinkuchisrayku. Cheqaqtapunin niykichisman: achka profetakuna, chaymanta chanin runakunaqa munarqanku qankuna rikuskaykichis chaykunata rikuyta, ichaqa manam rikurqankuchu; hinallataq qankuna uyarisqaykichis chaykunata uyarikuyta, ichaqa manam uyarirqankuchu’ [Mateo 13:16, 17]. Kusisqañam chay ñawikuna 1843 watapi hinallataq 1844 watapi rikusqa kaqkunata rikuq.”

“Willakuyqa qusqam karqan. Chaymanta mana unaychay kananmi willakuyta yapamanta willakuypi, imaraykuchus pacha señalkuna hunt’akushanña; tukukuq llamk’ayqa ruwasqa kananmi. Hatun llamk’ayqa pisilla pachapi ruwasqa kanqa. Diospa churayninmanta huk willakuy utqayllam qusqa kanqa, chayqa hatun qaparikuyma wiñanqa. Chaymanta Danielqa suyusqanpi sayanqa, testimoniunta qunanpaq.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

1841, ‘42, ‘43, hinallataq ‘44 watakunapi chaskisqanchik cheqaqkunaqa kunanqa yachaykusqa hinallataq willakusqa kananmi. Ñawpaq, iskay kaq, kinsa kaq angelkunapa willakuyninkunaqa

jamuq p'unchaykunapi hatun qapariwan willakusqañam kanqa. Chaykunaqa sonqo llapanwan kallpachakusqa munaywan hinallataq Espiritu-pa atiyinwan qosqañam kanqa.” Manuscript Releases, volumen 15, 371.

“Ñuqanchik kay kunan llamk'aypa pisi kallpachasqa kasqanta, huch'uy kasqantawan entiendenchik. Huk experienciayuk kasqanchikmi. Diospa ñuqanchikman qusqa llamk'ayta rurashaspanchikqa, paypi atinispas ñawpaqman puriyta atinanchik; yachaspanchikmi payqa ñuqanchikpa atisqanchik kananpaq kasqanta. Payqa 1906 watapiwan ñuqanchikwan kashan, imaynatachus 1841, 1842, 1843, 1844 watakunapi ñuqanchikwan karqa hinata.” Loma Linda Messages, 156.

“Institucionninkunapi yachachikuna hinallataq pusariqkuna sayaqkunaqa allinta takyasqa kananku iñiypi hinaspa kinsa kaq angelpa willakuyninpa principiosninkunapipas. Diosqa munan llaqtan runakuna yachanankutaq, kay willakuyniyuk kasqanchikta pay noqanchisman qowasqanninta hina 1843 watapi hinallataq 1844 watapipas.” General Conference Bulletin, 1 de abril de 1903.

“Willakuyqa chayamunña: Manam ima kaqpas yaykunanpaq saquesqa kananchu, chay iñiypa cimientonta chinkachinampaq, mayqin patapi noqayku sayarqayku 1842, 1843, hinallataq 1844 watakunapi willakuy hamusqanmantapacha. Noqa kay willakuypi karqani, chaymantapacha kay pachapa ñawpaqninpi sayasqani, Diospa noqaykuman qosqan k'anchayman chiqap kaspas. Manam munaykuchu chakiykuta hurquyta chay patamantachu mayqinichus churakusqa karqan, sapa p'unchay tukuy sonqowan mañakuspa Señor-ta maskhaykuptiyku, k'anchayta maskhaspa. ¿Yuyankichu noqa saqeyman Diospa noqaman qosqan k'anchayta? Chayqa wiñay Rumi hina kanan. Chaymi pusawashan qosqasqa kasqanmantapacha.” Review and Herald, April 14, 1903.

¿Dios, por medio de Elena White, advirtió a Su pueblo que se defendiera contra ataques que socavarían las verdades de la historia millerita?

“Cheqaq willakuykunaq hatun unanchasqan chiqaq kaymanta, profetakunapa historiankupi maypi kasqanchista rikuchiq, allin cuidadowan waqaychasqa kanan, ama urmachisqa kanankupaq, nitaq chaypa rantinpi churanaqchu chay yuyaykuna, mayqinkuna pantasqa kayta apamunman, chiqap k'anchaymanta aswanqa.” Selected Messages, book 2, 101, 102.

“Kunan p'unchawpi Satanásqa maskhashan kutichiykuna tarinanta cheqaq kaypa señalkunata urmachinapaq,—ñanpi hatarichisqa monumentokunata; chayrayku munanchik machu llamk'aqkunapa experienciata, paykuna wasinkuta hatarichirqaku sinchi rumi patapi, mana allin willakuywanpas allin willakuywanpas cheqaq kayman mana kuyukuq sayasqa kasqankurayku.” Gospel Workers, 104.

“Tayta Diosqa hayk'aqpas manam kay pachata saqenchi allinmanta mana allinman, chiqap kaymanta mana chiqap kayman reqsiy atiq runakunamanta. Diosqa kanmi runakuna, pay akllasqankuna, sasachakuy p'unchaykunapi maqanakuy ñawpaqpi sayananpaq. Huk hatun sasachakuy chayamuptinqa, unay p'unchaykunapi ruwasqannohinataqmi runakunata hatarichinqa. Wayna runakunan kamachisqa kanqaku machu estandarte apaqkunawan tinkuchikunankupaq, chay hina kallpachasqa kanankupaq hinaspa yachachisqa kanankupaq

kay sapaqllayuy, allin sonqoyuy runakunap experienciamanta, paykunaqa achka maqanakuykunata pasasqaku, hinaspa paykunamanqa Espiritunpa testimonionkunawan Diosqa achka kuti rimarqan, allin ñanta rikuchispa hinaspa mana allin ñanta huchachaspa. Peligrokuna hatarimuptin, Diospa llaqtanpa ñiyninta pruebananpaq, kay ñawpaq llamk'aqkunaqa ñawpaq experienciakunata willakunan tiyan, chayhina crisis-kuna chayamurqanku, cheqaq kay tapukuypi churakusqa karqan, hinaspa mana Diosmanta llusqisqa musuq yuyaykuna apamusqa karqan."

Kunan machu llamk'aqkunaq experiencianmi munakushan; Satanasqa sapa asuyta qhawashan, mana imapaqña tukuchinampaq ñawpaq waymarkakunata,—ñanta purispa hatarichisqa monumentokunata. Review and Herald, November 19, 1903.

1863 watapi Millerita kuyuy tukukapunqa, chay historiapa Eliasnin hamut'achisqa ñawpaq cheqaqta mana chaskisqanrayku. Qhipa pruebanqa Daniel pusaqniyuqpi iskay versículopi sayasqa karqan, maypichus santuario-ta, hinallataq ejercitota saruchisqa kasqanta reqsichin. Santuarioq k'anchninqa chunka pruebakunamanta ñawpaq kaqpi kicharisqa karqan, tutayaqtaq ejercitoman apamusqa karqan chunka pruebakunamanta qhipa kaqpi.

Hukllañam cheqaqmi: kikinkuna qanchis p'unchaymanta Adventista runakuna, Satanaspa unanchan urapi sayaqkunaqa, ñawpaqtaq saqepunqaku Diospa Espiritunpa Testimoniokunapi kaq willakuyninkunapiwan corregimientokunapiwan ñiyninkuta.

"Hatun aswan sapsisqa kayman astawan churakuspa, astawan chuya servicionman waqyakuq rimayqa ruwasqañam kachkan, hinallataq ruwasqalla kanqa. Kunan Satanaspa yuyachisqankunata willakusqankumanta wakinkuna yuyayninkuman kutimunqaku. Kanchis wakinkuna ancha allin hap'iq kaykunapi churakusqa, ichaqa kay p'unchaypaq cheqaq-kayta mana entiendenchu. Paykunamanmi mensajeta qusqa kanan. Sichus chaskinkuman, Cristoqa paykunata chaskinqa, hinaspa paywan kуска llamk'aqkunata ruwanka. Ichaqa sichus mensajeta uyariyta mana munankuman, chayqa tutayaypaq Apu-pa yana unanchan urapi sayarinqaku."

"Yachachisqam kani kayta niyniypaq: kay pachapaq ancha chanin chiqaq simi aswan-aswan sut'ita runakunapa yuyayninkunaman kicharisqa kashan. Huk sapa yuyaypi qhari warmipis Cristopa aychanta mikunankupaqmi, yawarnintataq upyanankupaqmi. Yachay unanchayqa wiñanqapuni, imaraykuchus chiqaq simi mana tukukuq mast'arikuqmi. Chiqaq simipa divina qallariqninmi aswan qayllapi, aswanraq qayllapiñataq, payta reqsiyta qatikuqkunawan hukllaypi kawsanqa. Diospa llaqtan siminta hanaq pacha t'antata hina chaskiptinkuqa, reqsinqaku paypa llusqisqankuna paqarinapaq wakichisqa kasqanta. Espiritual kallpata chaskinqaku, imayna aycha mikuyta mikuptin kallpata chaskin chayhinata."

"Manam allinta entiendenichu Señorman Israelpa wawankunata Egiptomanta watasqa kasqankumanta orqomuspa, ch'inneq purunpi pusaspa Canaánman yatkuchisqanpa yuyayninta.

"Imaynatachus allin willakuymanta k'anchaykuna Diosmanta lloqsimuqkunata huñuspa, judío kamachikuy pacha-mantam aswan sut'ita yuyaychasqa qhawariyta charisunchik, chaymantaqa ancha allinchanata tarisunchik ancha chaninniyuq cheqaqkuna-manta. Cheqaq kayta

mask'asqanchikqa manaraqmi hunt'asqa kanchu. Pisi k'anchay rayokunallatam huñusqanchik. Pikunachus mana sapa punchaw Simi yachaqkuna kanchu, paykunaqa mana allichasqachu judío kamachikuy pacha-pa sasachakuykunata. Manam unanchanqachu templopi serviq kay yachachisqan cheqaqkunata. Diospa ruwanasqanqa hark'asqa kachkan hatun planinta kay pachapi yuyaywan entiendesqanrayku. Hamuq kawsaymi paskanqa chay kamachikuykunapa ima ninanta, chaykunataqa Cristo, phuyu sayarichiq columnapi pakasqa kashaspa, llaqtanman qorqan." Spalding and Magan, 305, 306.

Qatiq qatiykachispa rimanakusun Elíaspa simbolismonmanta 1863 wataman tupachisqa kasqanmanta hamuq qillqapi.